

UNDER DANNEBROG

MARINEFORENINGENS MEDLEMSBLAD

2. AARGANG

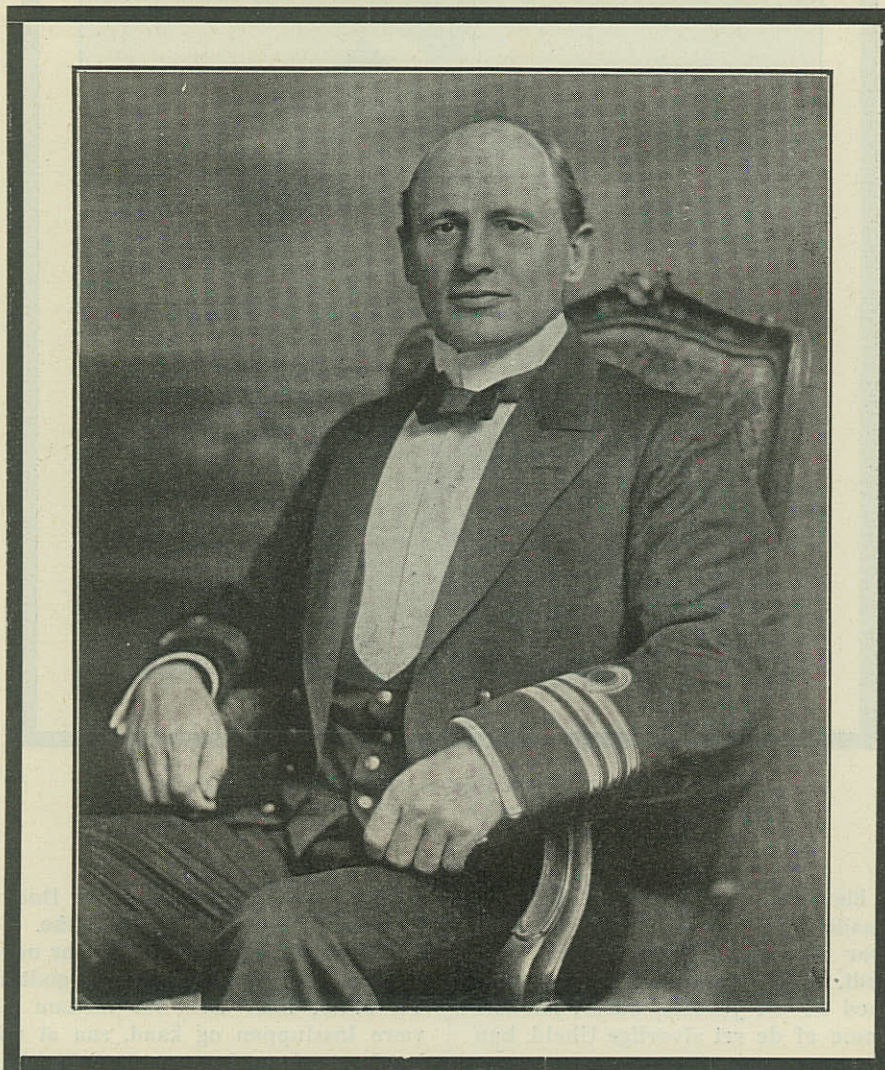
REDAKTØR: KAPTAJN H. EWALD

HÆFTE V

AARSABONNEMENT 3 KR.

UDGIVER: MARINEFORENINGEN
EKSPEDITION: FORENINGENS KONTOR, CHR. IX.'S GADE 5¹
ANNONCEEKSPEDITION: STEINS-VEJ 3¹ VALBY

ENKELTE NUMRE 25 ØRE

Kaptajn *Hermann Münter*.
23. Oktober 1874 — 27. Juli 1915.

Da *Hermann Münters* Kiste hin regntunge Lørdag Eftermiddag sænkedes ned i Graven derude paa Vestre Kirkegaard, gik det først rigtig op for Bevidstheden, at nu var han tabt for os, nu skulde vi aldrig mere møde hans frejdige og mandige Skikkelse — nu havde vi kun Minderne tilbage.

De Minder, vi, der kendte *Hermann Münter*, har tilbage, er kun gode. Han var i Ordets bedste Forstand en *Mand*, rettænkende og sanddru som faa, en *Mand*, som aldrig gik paa Akkord, men altid søgte den lige Vej fremad og maaltbevidst og energisk stræbte frem i Livet.

Han var ogsaa en lykkelig *Mand*; man skulde kende ham godt, før han aabnede sit Indre for En, men gjorde han det, fik man Indblik i en sjælden harmonisk Karakter, som med den inderligste Kærlighed var knyttet til sit Hjem og sine Venner, og som satte sin Gerning over Alt.

Hermann Münter blev født i 1874 og 21 Aar gammel

udnævnt til Sekondløjnant i Marinen. Han hørte til de »farende Officerer«, og faa af hans Samtidige har været saa alsidigt benyttet i Marinens Tjeneste. Efter at have gennemgaaet ældste Klasse i Hærens Officersskole, var han en Tid ansat ved Søartilleriet, og han har derefter været anvendt indenfor alle de mangfoldige Omraader, som Marinen spænder over. I 1913 blev han Vagerinspektør — vistnok den yngste Vagerinspektør, Marinen har haft — og i denne Gerning, som han omfattede med den største Interesse og Iver, ramte Døden ham.

Ved sit djærve, ligefremme Væsen og sin retlinede Karakter var han afholdt og respekteret af alle, saavel Over- som Underordnede.

Og nu er han død, kaldt bort midt i sine lyse Fremtids- haab; — godt at vi, der er tilbage, har Minderne; — dem vil vi værne om.

DIRCKINCK-HOLMFELD.

Flyveren Premierløjtnant *Axel Hoeck* (som Sekondløjtnant).

5. Februar 1889 — 27. Juli 1915.

Om en afdød Søfficer blev der engang sagt, at han var »Sømand af Guds Naade«; paa samme Maade kan man om *Hoeck* sige, at han var »Flyver af Guds Naade«. Han havde Flyveevnen medfødt; men udviklede den ved Flid, Udholdenhed og Dristighed til det yderste, uden i mindste Maade at lade sig skræmme af de ret alvorlige Uheld, han mødte under Uddannelsen.

For alle dem, der ikke personlig kendte ham, vil han staa som den dygtige og dristige Marineflyver, der viste, at man ikke behøvede at gaa til Udlandet for at se, hvad der kan præsteres med en moderne Flyvemaskine under saa godt som alle Slags Vind- og Vejrforhold.

Derimod har alle de, der kendte og holdt af ham, mistet

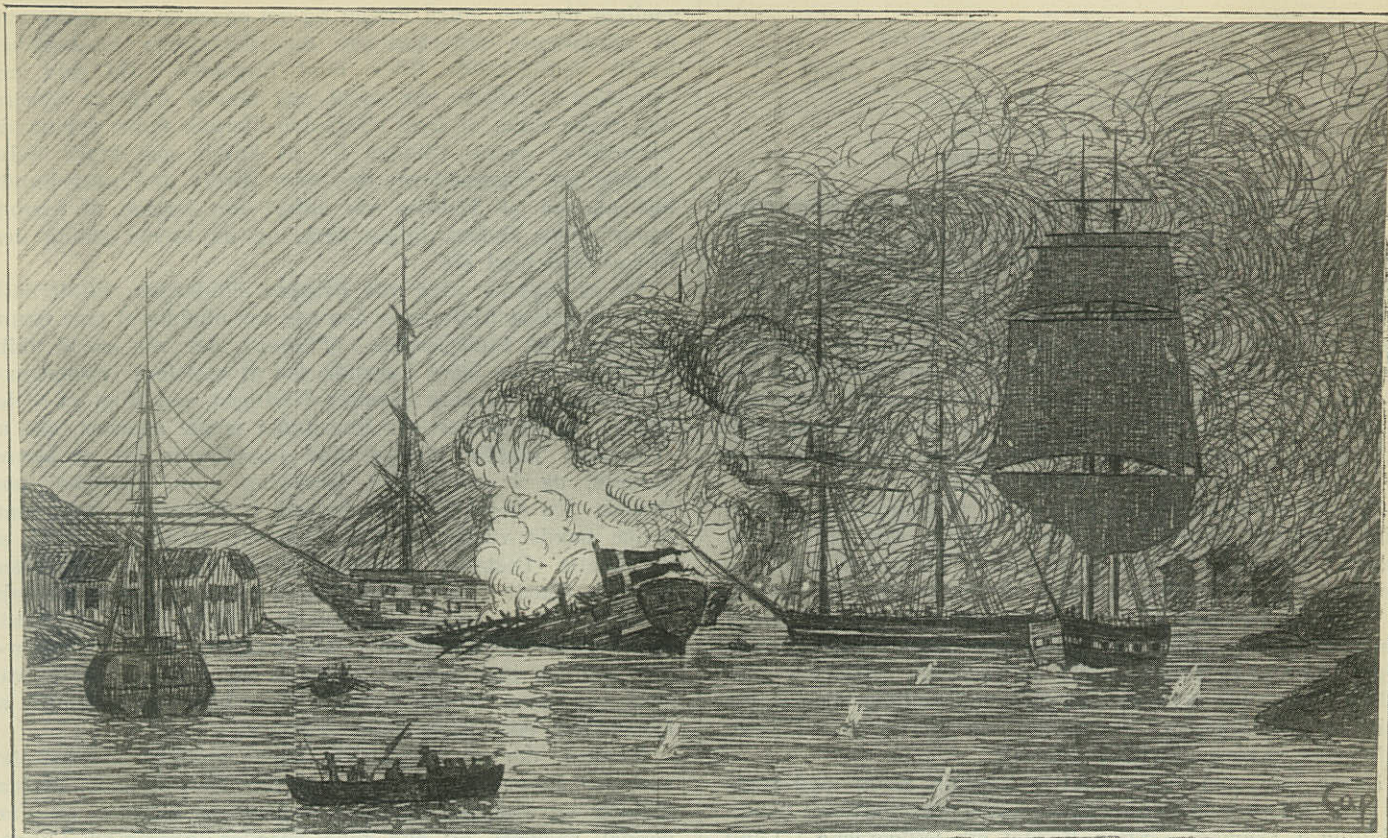
mere end Flyveren ved hans Død; de mistede en trofast Kammerat og et godt Menneske. — Han var nu en Gang ikke som Folk er flest; der var noget ved ham, der gjorde, at man blev glad og kom i godt Humør ved at se ham. Til Tider, naar han var mellem Kammerater, kunde han være løssluppen og kaad, saa at udenforstaaende, hvis de havde set ham i et saadant Øjeblik, ikke kunde have anet, hvor alvorlig og tænksom en Mand, han i Virkeligheden var. Af Naturen var han et stille Menneske med et næsten indesluttet Sind; selv overfor sine Venner gav han kun sjældent sine inderste Følelser Luft; men jo nærmere man lærte ham at kende, des mere holdt man af ham.

Ere være hans Minde.

PRINS AXEL.

KAMPEN VED LYGØR

(Efter daværende Sekondløjtnant Zahrtmanns Skitsebøger.)

Midt paa Billedet ses »Najaden« med Flaget vajende fra Resten af Mesanmasten. Bag Fregatten ligger »Dictator« og tilhøjre Briggen »Lolland«, medens Briggen under Sejl er »Samsø«, der staar ud gennem det N.Ø. Løb. Tilvenstre ses det ene Koffardiskib.

Den mærkelige Situation, der siden Vinteren 1809 havde udviklet sig mellem England og Norge, var i Løbet af Foraaret 1812 næsten bleven til Fredstilstand mellem disse to Lande. »Licence-Farten« voksede stærkt, og den norske Handelsstand holdt derved en livlig og indbringende Forretning vedlige. England havde Brug for Norges Trælast, og »Licence-Fripassene« sikrede de norske Skibe mod at blive kaprede eller beslaglagte af de engelske Orlogsmænd, — ja til Tider sikrede de dem endog Beskyttelse. Der var paa denne Maade efterhaanden kommen en helt venskabelig Handelssejlad i Gang, saa at selv Korntilførslen til Norge ikke blev særlig generet af de engelske Blokadeskibe. At Nordmændene derfor ikke var synderlig glade ved at se de danske Orlogsmænd oppe i deres Fjorde, var ret naturligt; de havde jo Kanonbaade og Smaaskibe til inderskærs Beskyttelse, og de ønskede ikke mere.

Den 28. Februar 1812 afgik den lige færdigbyggede danske Fregat »Najaden«, der var armeret med 36 Stk. 18-Punds Kanoner og havde en Besætning paa 297 Mand, til Norge. Chefen var den dygtige og almindelig anerkendte Kaptajn *H. P. Holm*, der havde en ærefuld Fortid som Søkriger, og som Aaret i Forvejen særlig havde udmærket sig som Chef for »Lolland« ved den engelske Brig »The Manly«s Erobring.

Uagtet Fregatten var baade ny og god, syntes det dog, som om den var bygget under en uheldig Stjerne. Da den ved Ankomsten til Norge stod ind i Brækkestø Havn for at ankre, stødte Agterskibet paa et blindt Skær, saa at de fire underste Rorløkker knækkede. Da dette Havari var blevet repareret i Kristianssand — hvor Fregatten desuden fik 6 Stk. 18-Punds Kanoner til, samt en Besætningsforøgelse paa 18 Mand — stod Kaptajn *Holm* med »Najaden« og nogle Brigger ind i Skagerak. Her fik Fregatten i Kamp med en engelsk Orlogsmænd Rejsningen ødelagt og blev

nødsaget til at løbe ind i Gros Havn for at reparere. Den 14. Juni var den atter søklar og stod sammen med Briggen ud for at jage to engelske Fregatter og tre Brigger. Men stadig fulgte Uheldet »Najaden«. Da den vel var kommen til Søs, blæste det op til en Storm, saa at Briggen ikke kunde bruge Kanonerne i den høje Sø, hvorved Kaptajn *Holm* igen blev tvungen til med sin Eskadre at søge Havn. Skibene gik nu ind til Arendal, og under Opholdet der blev under Kaptajn *Schönheyders* Kommando Briggerne »Allart«, »Seagull«, »Lougen«, »Langeland« og »Alsen« udsendt paa Krydstogt.

Den 25. Juni afgik Kaptajn *Holm* med Resten af Skibene til Frederiksværn. Eskadren bestod da af:

Fregatten »Najaden«, 42 Kanoner.

Kaptajn *H. P. Holm*, Chef.
Premierløjtnant *K. Lütken*.
— *G. J. Grodtschilling*.
Sekondløjtnant *P. Sandholt*.
— *P. Buhl*.
— *K. K. Zahrtmann*.

Skibskirurg *Bjørnholm*.
Underkirurg *Jacobsen*.
— *Sorgenfrei*.
Proviantforvalter *Nørregaard*.

Briggen »Kiel«, 18 Kanoner.

Kaptajnløjtnant *O. F. Rasch*, Chef.
Sekondløjtnant *P. K. Petersen*.
— *F. K. Dichmann*.
Maanedsløjtnant *M. Rolfsen*.

Briggen »Lolland«, 14 Kanoner.

Kaptajnløjtnant *A. Krieger*, Chef.

Sekondløjtnant *K. F. Kraft.*
 — *G. Hesselberg.*
 — *J. K. Duntzfeldt.*

Briggen »Samsø«, 14 Kanoner.

Kaptajnløjtnant *F. Grodtshilling*, Chef.
 Sekondløjtnant *H. K. Christie.*
 — *J. C. Smith.*
 — *H. A. Holm.*

Som Nordmændene frygtede — da »Najaden« blev sendt til Norge, trak den engelske Orlogsmænd efter sig. Det varede ikke længe, før en overlegen engelsk Styrke blev afsendt for at opbringe Fregatten. Da dette rygtedes, forlod *Holm* med sin Eskadre Frederiksværn for at undersøge Farvandene, men han saa ikke noget til Fjenden. Da han nu havde krydset omkring til om Middagen den 5. Juli uden at observere fremmede Orlogsmænd, men dog alligevel mente det rigtigst at være saa forsigtig som muligt med de ham betroede Skibe, besluttede han at søge en sikker og vanskeligt tilgængelig Havn.

Paa Indersiden af Sandøen udfør Oksefjorden, omtrent midt imellem Arendal og Risør, ligger den lille Havn *Haven*. Indløbet til denne er ca. 6 Kilometer langt og meget smalt og bugtet; desuden er Farvandet saa opfyldt af Skær og Grunde, at det er vanskeligt for en ikke kendt Mand at besejle. Her mente Kaptajn *Holm*, at han kunde ligge nogenlunde roligt, særlig da en Lods ombord i »Najaden« forsikrede ham, at Fjældene fuldstændig vilde skjule Skibene for Fjenden. Eskadren løb derfor ind i dette Skjulested samme Aften og ankrede.

Næste Dag, den 6. Juli, havde Kaptajn *Holm* med nogle af sine Officerer spist til Middag hos Kaptajnløjtnant *Grodtshilling* i »Samsø«. Efter Bordet gik Officererne i Land for oppe fra Fjældet at se ud over Havet. Man kan forstaa, at de da er blevne meget overraskede ved at se fire engelske Orlogsmænd støvne ind imod Indløbet for en frisk sydvestlig Vind. Fjenden havde altsaa alligevel kunnet se »Najaden«s høje Toppe rage op over Forlandet, og det var saaledes et stort Held, at Eskadren ikke blev overrumplet paa den formentlig skjulte Ankerplads.

Hurtigt vendte de dansk-norske Officerer tilbage til Skibene, og ombord i »Najaden« blev der afholdt et hastigt Krigsraad. Kaptajn *Holm* var selvfølgelig paa det rene med, at det vilde være haabløst at optage Kampen mod den engelske Overmagt i Haven, hvor Skibene laa indeklemt tæt ved hinanden mellem Skær og Klipper. Der var derfor kun to Udveje at vælge imellem. Enten kunde Fregatten søge at undfly, hvilket kunde medføre Tabet af de 3 Brigger, eller den kunde søge en mere sikker Havn. Den tapre og ridderlige Kaptajn *Holm* kunde ikke vælge den første Udvej, og da de norske Lodser stærkt anbefalede Lyngør som en sikker og vanskeligt tilgængelig Havn, hvor den største af de engelske Orlogsmænd, Linieskibet »Dictator«, ikke kunde flyde, besluttede han at lette og søge derind. Der var dog saaledes en Mulighed for at redde Skibe og Mandskab, og desuden mente *Holm*, at der laa nogle Kanonbaade, dels i selve Lyngør og dels i de nærmeste Havne. Den dansk-norske Eskadre kappede derfor Ankertovene og stod for en strygende sydvestlig Vind gennem Skærgaarden nordøst i mod Lyngør.

Men den engelske Eskadre fulgte dristigt efter. Skibene var Linieskibet »Dictator« paa 68 Kanoner, ført af Eskadrechefen, den kække og dygtige Kaptajn *J. P. Stewart*, Briggen »Calypso«, 18 Kanoner, Chef Kaptajn *Henry Weir*, Briggen »Podargus«, 14 Kanoner, Chef Kaptajn *Robilliard*, og Briggen »Flamer«, 14 Kanoner, Chef Løjtnant *Th. England*.

Det var kækt og næsten dumdristigt gjort af Kaptajn *Stewart* at følge efter »Najaden«, der sluttede Rækken af de dansk-norske Skibe. Det fortælles, at *Stewart* havde faaet at vide, at der ombord i »Podargus« tjente en svenskfødt Matros, der i sin Ungdom havde været bosat i Lyngør. Halvt ved Løfter, halvt ved Tvang indvilligede denne Mand

i at føre de engelske Skibe efter »Najaden«. Hvorvidt dette er historisk, ved jeg ikke; men sikkert er det dog, at »Najaden« selv viste Vej, idet der ikke var længere Afstand mellem den ret store Fregat og det engelske Linieskib, end at »Najaden«s Agterkanoner og »Dictator«s Bovkanoner kunde vedligeholde Ilden mod hinanden. Og selv om »Dictator«s Sejlads var vovet, saa maatte Kaptajn *Stewart* dog regne med, at hvor »Najaden« kunde flyde, der havde Linieskibet ogsaa Chance for at kunne gaa klar. Selvfølgelig løb Englænderne den store Risiko, at Vinden kunde løje af, saa at Skibene var udsat for Angreb af Kanonbaade; men Heldet fulgte dem, og de havde stadig den friske Vind med sig.

Til at begynde med var Briggen »Podargus« første Skib i den engelske Linie, men den var saa uheldig at tage Grunden lige ved Indsejlingen. »Flamer«, der var næste Skib, fik Ordre til at blive liggende for at assistere »Podargus«, og »Calypso« overtog derefter Føringen, tæt fulgt af »Dictator«. Flere Steder var Farvandet meget snævert, saa at »Dictator« maatte bjærge sine Læsejlsspir for at kunne passere, og i en saadan Snævring kom »Calypso« paa Grund. Da dette blev observeret i »Najaden«, hvor man længe havde ventet, at det vilde ske, troede de fleste, at nu maatte »Dictator« standse Forfølgelsen, og Besætningen gav sin Glæde Luft i rungende Hurraraab. Men Kaptajn *Stewart* vilde frem og lod staa til, sejlede forbi »Calypso« og fortsatte videre alene. Efterhaanden kom »Dictator«, der var en god Sejler, nærmere, og Kaptajn *Holm* var glad ved snart at naa Lyngør, hvor han stadig mente, at Linieskibet ikke turde følge med ind.

Havnen, der er meget lille, ligger omtrent 7 Kilometer vest for Risør og omslutes af fire Øer, Lyngør, Odden, Steinsø og Holmen. Mellem Odden og Holmen er Farvandet snævert og kan ikke besejles, hvorimod Løbene mellem Odden og Lyngør — det nordøstlige —, mellem Lyngør og Steinsø — det sydvestlige — og mellem Steinsø og Holmen — det nordvestlige Løb — var farbare for Fregatten og Briggerne. Uheldigvis laa der to Koffardibrigger til Ankers i Havnen, og da der ikke var megen Plads i Forvejen, maatte de dansk-norske Skibe ankre, som de bedst kunde — kun tage Hensyn til at faa Plads og ikke med Kamp for Øje.

»Lolland« ankrede tæt op til Odden, og klods op til »Lolland« lagde »Najaden« sig. »Kiel« ankrede paa »Najaden«s Styrbords Side, inde under Holmen, hvorimod »Samsø« for at faa Plads maatte lægge sig i det nordøstlige Løb, hvor den slet ikke kunde bruge sine Kanoner. Saa snart Skibene havde ankret, blev Sejlene bjærgede, men som man var i Gang med dette Arbejde, viste »Dictator« sig i det nordvestlige Løb. Linieskibet satte Stævnen paa Grunden ved Lyngør, førte et Agtervarp i Land paa Steinsø og lagde sig paa den Maade i en udmærket Stilling med hele sit Bagbords Batteri imod Kaptajn *Holms* Skibe. Ombord i disse forsøgte man ligeledes ved Hjælp af Varp at faa en gunstigere Stilling. — »Lolland«, der laa i Vejen for »Najaden«, trak sig saa langt ind til Odden, at Agterskibet tog Grunden; — men det hjalp kun lidt paa Skibenes uheldige Placering. »Najaden« kunde kun faa 6—8 Kanoner til at bære, »Lolland« 2, »Kiel« 1 og »Samsø« slet ingen. »Dictator« havde saaledes alene tre Gange saa mange Kanoner i Brug som de dansk-norske Skibe tilsammen, og den engelske Overmagt øgedes endnu mere ved, at »Calypso«, der var kommen fri af Grunden, lagde sig agten for »Dictator«. Og nu begyndte Kampen under disse fortvivlede Forhold, hvor Udfaldet jo var givet paa Forhaand. Den bedste Skildring af denne er Kaptajn *Holms* Rapport til Kongen, som jeg derfor anfører her i Uddrag fra det Tidspunkt, hvortil jeg er naaet i foranstaaende Skildring:

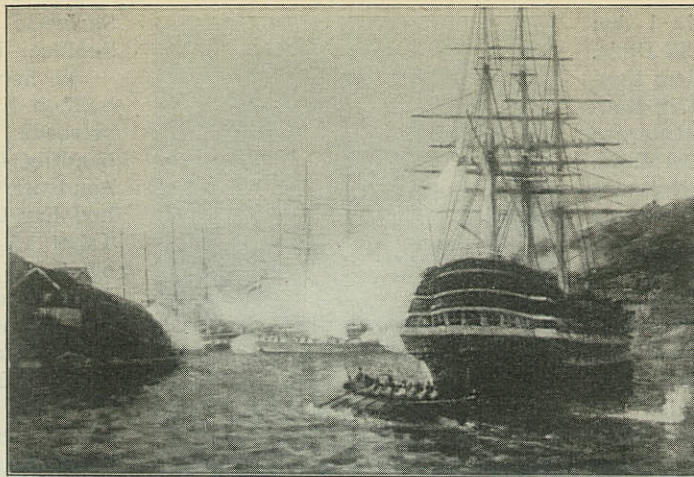
I denne ufordelagtige Stilling vedligeholdtes Fægtningen til Kl. 10^{1/2}, da en stor Del af »Najaden«s Mandskab var dræbt og saaret, og nu blev i et Lag alle 3 Master og Bogsprydet nedskudte, hvorved øverste Dæk faldt ned og

demonterede hele Batteriet. Ved Reisningens Fald kantede Fregatten, synkende over Bagbords Side til over Batteriet; paa samme Tid begyndte Ilden at udbryde paa flere Steder og at tage Overhaand, efter at den adskillige Gange tilforn var blevet slukket. Jeg gav Briggerne Ordre at gaa Seil og retirere, hvilket af »Samsø« blev udført, men da »Lolland« var paa Grund og »Kiel« til Luvart af den, kunde det ikke iværksættes af dem.

Da »Najaden« nu pludselig var forvandlet til et brændende, halvt sunket Vrag, befalede jeg Mandskabet at bjerge sig, men da endel af Reisningen laa paa begge Sider af den, var det meget vanskeligt at komme Skibet saa nær med Fartøier, at man kunde bjerge andre end de, som ved Svømning havde hjulpet sig noget fra Siden.

Efterat jeg var kommet iland, Klokken var da imellem 11 og 12, fandt jeg »Lolland« forladt og stukket i Brand, og at »Kiel« havde ophørt at skyde, og da Premierløjtnant C. Lütken beskjæftigede sig paa den menneskekjærligste Maade med at bjerge Mandskabet fra »Najaden«s Vrag, som kunde ventes at springe i Luften hvert Øieblik, fandt jeg intet videre for mig her at udrette. Jeg roede derfor fra Lyngør for at samle Kanonbaade og for at underrette mig om, hvorvidt »Samsø« var bragt i Sikkerhed. Jeg vidste, at Chefen for samme, Kapteinløjtnant Grodtschilling var saaret. Kapteinløjtnant Krieger roede østerefter for at kalde Kanonfartøier fra den Kant. Jeg fandt »Samsø« i en snever Vig lidt østenfor Lyngør, under dens Næstkommanderende, Sekondløjtnant Christies Kommando i fuldkommen Forsvarsstand, roede nu vesterefter for fra denne Side at hente Kanonfartøier. Da jeg kom tilbage til Lyngør, fandt jeg Løjtnant Mecklenburg ankommen fra Øster-Risør med 3 Kanonjoller; i Mørket har han passeret mig, uden at jeg har kunnet bemærke det. Løjtnant Zahrtmann havde forenet sine tvende Joller med Løjtnant Mecklenburgs.

Da der fra Orlogsskibet vaiede et hvidt Flag fra Stortoppen, sendte jeg Løjtnant Zahrtmann som Parlamentær ombord i det for at blive underrettet om Hensigten med samme, beordrede Løjtnanterne Kraft og Hesselberg hver at tage Kommandoen af en af de Joller, som ikke var kommanderede af faste Officerer, og sendte Løjtnant Sandholt vesterefter for at hente Kanonfartøier. Løjtnant Zahrtmann kom strax tilbage og bragte mig Svar fra Chefen for Orlogsskibet »Dictator«, at han, ifald Kanonfartøierne ei blev brugte imod ham, vilde sende alle Fanger, han havde i sin Magt, iland. Da han intet videre Forslag havde at gjøre mig, roede jeg strax ud med de 5 Kanonjoller, Klokken da mellem 3 og 4, og beskjød Orlogsskibet og Briggen, som laa i Havnen, forind. Begge gjorde nu al mulig Hast for at komme under Seil, og da Vinden atter føiede dem, lykkedes det dem ogsaa. Jeg vedblev, efterat de var komne under Seil, at forfølge dem; en Hagel af Skraa faldt imellem Kanonjollerne, hvorved 1 Mand dræbtes. Da vi observerede, at »Lolland« og »Kiel« ei kom under Seil, opgav vi Jagten og roede ind imod dem for at entre dem; paa Veien sank Løjtnant Mecklenburgs Jolle, men Mandskabet bjergedes. Ved at komme ind i Lyngør, saa vi det danske Flag vaiende ombord i begge Brigger, og Kapteinløjtnant Rasch ombord i »Kiel« med sit Mandskab; han berettede mig, at da Kanonjollerne begyndte at attackere, forlod det fiendtlige Mandskab begge vore Brigger med saadan Il, at han fik Leilighed til at gjøre 2 Fanger;

Træfningen aabnes.
(Efter Maleri af den norske Marinemaler, fhv. Løjtnant i Marinen C. K. Barth.)

han havde strax ladet »Lolland« besætte, hvorombord Fienden havde faaet Ilden dæmpet. Briggerne havde lidt endel paa Rundholter og Reisning, men ikke betydeligt paa Skroget. 2 Kanonjoller assisterede nu Briggerne med at klare dem fra »Najaden«s brændende Vrag, og Løjtnant Mecklenburg med de to andre optog den sunkne Kanonjolle, hvilket snart lykkedes.

Kl. 6 ankom Kapteinløjtnant Dietrichson med Arendals Roflotte; en Affære, han om Natten havde været i med to Brigger, havde uheldigvis opholdt ham, da, dersom denne Flotille havde

været her, det sikkert var blevet Orlogsskibet og Briggen umuligt at komme ud fra Lyngør.

Orlogsskibet »Dictator« er paa 70 og Briggen »Calypso« paa 20 Kanoner. Begge har lidt meget, hvilket især var kjendeligt paa Skroget, og efter Sigende af det Mandskab, som havde besat vore Brigger, skal de have en stor Del Døde og Saarede. Jeg er ligeledes overbevist om, at de ved vor Attake med Kanonjollerne har lidt meget, da man saa dem kaste Døde overbord fra Orlogsskibets Porte, og Briggens Store-Mærseil blev skudt ned. Efter at de var komne udenfor Skjærene, kastede de en Tid over hver Baug og reparerede Grundskud, hvorefter de holdt af S.O. hen.

Med den smerteligste Følelse maa jeg tilføie, at vort Tab af Døde og Saarede er meget betydeligt, for en stor Del Følge af Reisningens Fald, Dækkenes Knusning og Fregattens Synkning, alt i et Øieblik. Nøiagtigt kan jeg endnu ei opgive Antallet; men hidtil tæller vi ikkun mellem 180 og 190 bjergede, hvoraf 85 ere saarede. Haardt er det, at jeg paa Listen over de Døde har at anføre Premierløjtnant, Ridder G. Grodtschilling og Sekondløjtnant, Ridder af Dannebrog og Dannebrogsmænd Buhl, begge lige saa ædle Mennesker som kjække Officerer; endvidere Skibets 3 Kirurger Bjørnsholm, Jacobsen og Sorgenfrei*), som døde under Udøvelsen af deres Kald, da det sank, tilligemed den interimistiske Forvalter Nørregaard. Ombord i »Kiel« faldt Maanedsløjtnant Rolfsen. Ligeledes at jeg blandt de Saarede maa anføre Chefen for Briggen »Samsø«, Ridder og Dannebrogsmænd, Kapteinløjtnant Grodtschilling, haardt saaret i den høire Arm, og Sekondløjtnant, Ridder Dickmann ombord i Briggen »Kiel«, som har mistet den venstre Arm. »Lolland« har havt 1 Død og 2 Saarede, »Samsø« 2 Døde og 5 Saarede, og »Kiel« 3 Døde og 7 Saarede, Officererne iberegnet.

I hvor ulykkelig jeg end føler mig ved Tabet af Deres Majestæts Fregat »Najaden«, vilde det dog være høist ubilligt af mig, ifald jeg ikke anførte, at ifølge min Overbevisning er af Brigcheferne, samtlige Officerer og alt Mandskabet ombord i Divisionen, som jeg havde den Ære at kommandere, udvist den største Iver for Deres Majestæts Tjeneste, og det standhaftigste Mod for at forsvare Flagets Ære.

Lyngør, den 9de Juli 1812.

Allerunderdanigst

H. P. Holm.«

Efter at Kaptajn Holm havde indsendt sin Rapport døde flere af de Saarede, saa det viste sig ved den senere Op-

*) Underkirurg Sorgenfrei reddede sig ved at kaste sig ud af en Kanonport, hvorefter han blev hjærget af en Baad fra »Dictator«, der senere satte ham iland paa Jyllands Kyst. Dette kunde Kapt. Holm dog ikke vide, da han skrev sin Rapport.

gørelse, at Tabet af Menneskeliv i den dansk-norske Eskadre var ialt 133 Døde. Af Saarede fandtes 102, derimellem Kaptajn *Holm* selv, som havde faaet en Kon- tusion over det højre Øje. Englændernes Tab af Døde og Saarede var ialt 44 Mand.

De faldne Officerer var Premierløjtnant *Grodtshilling*, Secondløjtnant *Buhl* og Maanedsløjtnant *Rolffsen*.

Premierløjtnant *G. J. Grodtshilling* var født i København 1775 og havde ud- mærket sig under Københavns Bombar- dement. Senere førte han en af de Kanonbaade, der under Kommando af Pre- mierløjtnant *C. Wulff* erobrede den engelske Orlogsbrig »The Tickler« i Store- belt den 4. Juni 1808.

Secondløjtnant *Peter Buhl*, der kun 23 Aar gammel fandt Heltedøden, er jo kendt nok, — jeg skal her kun henvise til Ar- tiklen om ham i sidste Hefte af »Under Dannebrog« (IV — 1915). Han havde set Døden i Øjnene saa ofte — ved Lyngør endte han sit hæderfulde og daadrige Liv, idet han fik knust sit ene Ben og omkom i Lazarettet, da »Najaden« gik ned.

Maanedsløjtnant *M. Rolffsen* fandt Døden ombord i »Kiel«. Han var en dygtig Sømand, der tidligere havde gjort sær- deles god Tjeneste som Fører af Kanonbaaden »Thygeson Nr. 4« fra Mandal.

Den 9de Juli blev de Faldne begravet paa Askerøen ved Lyngør. Lægen fra Frederiksværn tilsaa de Saarede, der blev flyttet ind til Risør. Her blev ligeledes begravet nogle af disse, som trods den omhyggelige Pleje afgik ved Døden. I Risør og ved Lyngør blev der senere rejst Mindestøtter over Gravene, der omhyggeligt bliver værnede og passede af de norske stedlige Myndigheder. — — —

Som det fremgaar af Kaptajn *Holm's* Rapport, viste Alle i hans Eskadre stort Mod og Tapperhed under Kampen. Men alligevel var et Nederlag uundgaeligt. Grunden hertil maa vel først og fremmest søges i den store Overmagt, der forøgedes betydeligt ved det uheldige Sted, Kaptajn *Holm* valgte til Ankerplads for sine Skibe. Farvandskend- skab er jo af overordentlig Vigtighed, og hvis Kaptajn *Holm* selv havde været kendt i Skærgaarden, saa han ikke be- høvede at stole paa Lodsernes Udsagn, vilde han næppe have valgt Lyngørstillingen. En Sejlads igennem Lyngør havde sikkert været langt bedre, da der derved skabtes Mulighed for, at Fjenden kunde møde Uheld, og da de dansk-norske Skibe maaske saa kunde have opnaaet For- bindelse med Kanonbaadene. Men som Forholdene var, med Datidens unøjagtige Søkaart at stole paa og uden selv at være lokalt kendt, handlede Kaptajn *Holm* rigtigt. Han indgav Begæring om Krigsforhør, men frafaldt sin Anmød- ning derom, da Kongen fuldtud frikendte ham og i en

Kaptajn H. P. Holm.

Skrivelse til den øverstkommanderende Søofficer i Norge udtalte:

»Vi har erfaret den tapre Maade, paa hvilken Kaptein Holm med den ham an- betroede Styrke har forsvaret sig mod fiendtlig Overmagt, og den Konduite og Aandsnærværelse, han ved denne Leilig- hed har lagt for Dagen. Idet vi beklager Tabet af nogle af vore kjække Officerer og endel af vore brave Søfolk, som er faldne, har vi dog med særdeles Velbehag ved denne Leilighed atter modtaget et Bevis paa, at vore Søkrigere ikke give sine Forfædre noget efter i Tapperhed og Mod, naar det kommer an paa at vise sig værdig deres Navn og at hævde Dannerflagets Ære. Vi vil derfor, at der tilkjendegives Kaptein Holm i Særdeles- hed og Chæferne saavel for de hans Kom- mando underlagte Orlogsbrigger som for de vedkommende Rosflotilleafdelinger, samt de øvrige Officerer og Mandskabet i Al- mindelighed vor allerhøieste Tilfredshed

med deres under disse Affærer udviste Mod, Aandsnær- værelse og udmerkede Tapperhed«.

Kaptajn *Holm* forliste og druknede 6 Uger senere udfør Langesund paa Rejse fra Kristianssand til Frederiksværn og blev begravet paa Langesund Kirkegaard. Vaabenbrødre rejste et Monument paa hans Grav. Kaptajn *Rasch* døde som dansk Kaptajn i 1817. Kaptajn *Krieger* døde som dansk Kommandør i 1835. Kaptajn *Grodtshilling* døde som dansk Kaptajn i 1820. Premierløjtnant *Lütken* tog sin Afsked som dansk Viceadmiral i 1851 og døde 1857.

Sekondløjtnant *Sandholt* døde som dansk Kaptajn i 1820. Sekondløjtnant *Zahrtmann* blev som ældre Officer Direktør for det danske Søkartarkiv. Ved den første slesvigske Krigs Udbrud udnævntes han til Marineminister — den første i Danmark. Han døde som afskediget Viceadmiral i 1853.

Sekondløjtnant *Kraft* døde som dansk Kaptajn i 1823. Sekondløjtnant *Hesselberg* overgik efter Freden i 1814 til den norske Marine, hvor han som afskediget Viceadmiral døde i 1877. Sekondløjtnant *Duntzfeldt* afgik i 1817 som Sekondløjtnant. Sekondløjtnant *Christie* overgik i 1814 til den norske Marine og døde som afskediget Kommandørkaptajn i 1870.

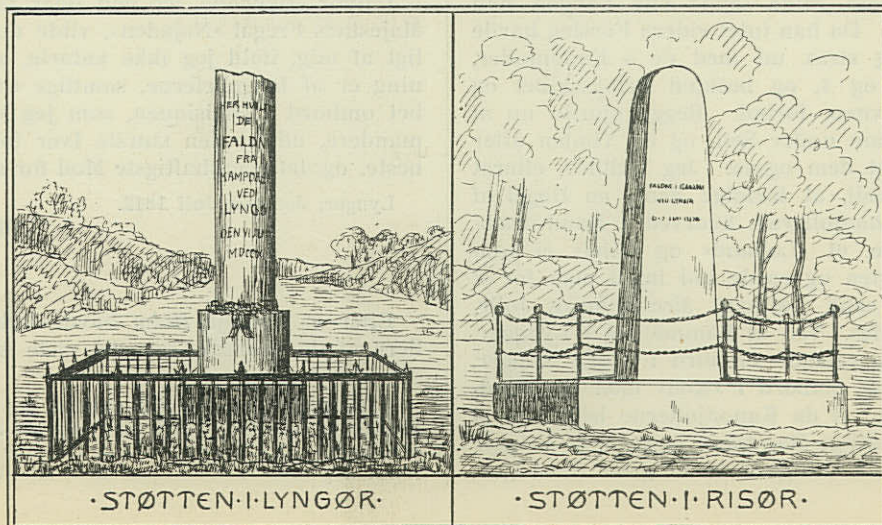
Sekondløjtnant *Smith* gik ligeledes til Norge, hvor han døde som Kommandørkaptajn i 1853.

Sekondløjtnant *Holm* døde som dansk Premierløjtnant i 1828. Sekondløjtnant *Petersen* gik til den norske Marine, hvor han som Kontreadmiral i 1847 ledede Afsløringen af det nu staaende Monument over Gravene paa Askerøen. Han døde som Kontreadmiral i 1853.

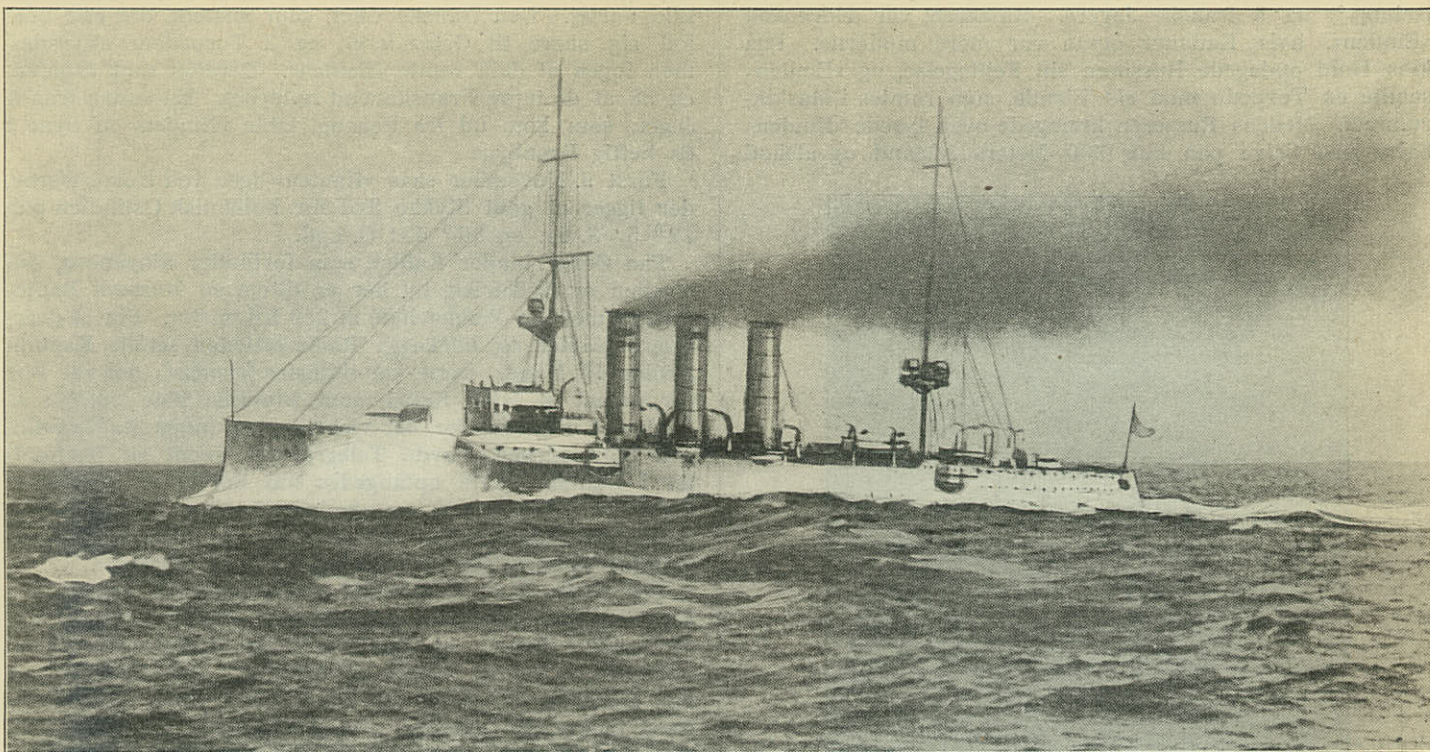
Sekondløjtnant *Dichmann*, der i Slaget mistede sin venstre Arm, afgik 1815 som Sekondløjtnant.

Den 6te og 7de Juli 1912 blev ved Mindestøtterne i Lyngør og Risør afholdt stemningsfulde Festligheder, hvor den danske Marine var repræsenteret ved Kystforsvarsskibet »Peder Skram« under Kommando af Kommandør *R. Bau- dilz*. Danske og Norske mødtes her ved Heltenes Grave, samlede om de fælles Minder.

GUSTAV KRAGH,
Løjtnant i Flaaden.

»EMDEN«S SAGA

Af alle de tyske Krigsskibe, som ved Krigens Udbrud befandt sig spredt omkring paa Havene, spillede én, Krydseren »Emden«, en fremtrædende Rolle.

»Emden«, hvis Chef var Kaptajn *Karl von Müller*, løb af Stabelen i 1908; den var 3650 Tons stor, og Besætningen bestod af 360 Mand. Armeringen var ti 10¹/₂ cm Kanoner og to 45 cm Tordedorør. Dæk, Kommandotaarn og Vandlinje var let pansrede. Farten var 24 Knob, og Skibet kunde nok rumme over 1000 Tons Kul.

I Slutningen af Juli 1914 laa den i Tsing-tau ved Admiral Spee's Eskadre, som imidlertid lettede før Krigens Udbrud og gik til Søs. Der var den Gang over en halv Snes tyske Krydsere spredt rundt paa Verdenshavene; foruden disse traadte 4 à 5 store tyske Dampere i Virksomhed som Hjelpekrydsere til Jagt paa fjendtlige Handelskibe. Dette ret imponerende Antal Skibe kunde let gøre ubodelig Skade paa den fjendtlige Handel, hvis ikke over 70 engelske, japanesiske, franske og russiske Krydsere plus et stort Antal Hjelpekrydsere samtidig begyndte Jagten paa de tyske Skibe. Det var naturligvis umuligt straks at faa fat i de tyske Skibe, der med høj Fart og store Kulbeholdninger hurtigt kunde flytte sig over Oceanernes umaadelige Flade eller gemme sig mellem de Tusinder af Øer og de lidet besøgte Flodmundinger, som de store Verdensdeles Kyster er mangfoldiggjort med. De allierede Krydsere maatte endvidere dele sig; nogle skulde beskytte de almindelig benyttede Handelsveje eller ledsage Troppeekspeditioner, og andre maatte gaa i Gang med at opspore og tage de Dampere, som bragte Kul til de tyske Krydsere.

Efter den russisk-japanesiske Krig begyndte Tyskland i Hemmelighed at organisere en Kulforsynings-Organisation, som skulde træde i Virksomhed i det Øjeblik, den store, saa længe ventede og uundgaelige Krig begyndte. Der blev til Kultransporter anvendt mange neutrale Dampere, og naar man ikke just traf disse i Færd med at forsyne en tysk Krydser med Kul, var det jo ganske umuligt at se, hvortil Kullene virkelig var bestemt.

Man hørte ikke noget til »Emden« før den anden Uge i September, da den dukkede op i den bengalske Havbugt. Den gjorde her et ret stort Bytte af fjendtlige Dampere, men selvfølgelig var Udbyttet kun ringe i Forhold til, hvad

engelske Krydsere i de første Dage tog af tyske Dampere; senere var der ingen at tage af, fordi den engelske Flaade lammede Tysklands Skibsfart; Tusinder af engelske Dampere vedblev derimod med at sejle, og heraf tog »Emden« ialt 21 Dampere til en Værdi af ca. 12 Mill. Kr., medens Ladningerne vurderedes til ca. 54 Mill. Kr. Udbyttet var relativt ikke stort, og da det for et armeret Skib er let Gærning at tage et uarmeret Skib, fortjener »Emden«s Chef ikke Hæderskransen for disse Bedrifter, som enhver Skibschef vilde have gjort lige saa godt. »Karlsruhe« tog lige saa mange Skibe, »Königsberg« skød en engelsk Krydser ned, og i Stillehavet skød den tyske Eskadre to engelske Krydsere ned. Men det, som karakteriserede »Emden«s Færd, var en Dristighed, som de andre tyske Skibe, der blev jaget af Sted over Havene, ikke havde Lejlighed til at vise. »Emden« viste sig snart her, snart der og netop paa Handelsruterne, hvor Byttet var rigeligst og Faren var størst, og forsvandt saa igen lige saa pludselig, som den var kommen. Fra 10.—14. September tog »Emden« midt i den bengalske Havbugt 7 Skibe. Den 22. viste den sig foran Madras og bombarderede de derværende Olietanke, der blev skudt i Brand; ogsaa Telegrafbygningen og nogle Skibe blev ramt. Den 25.—29. September laa den Syd for Ceylon og tog her 5 Dampere samt en Kuldampere. Atter forsvandt den en Tid, og omkring den 20. Oktober dukkede den frem i den arabiske Bugt og tog 6 Dampere plus en Kuldampere.

Men nu begyndte Nettet at trække sig sammen om »Emden«. Den engelske Krydser »Yarmouth«*) bibragte den det første Stød, idet den den 16. Oktober under Sumatra tog »Emden«s Kulskib samt en græsk Kuldampere, som »Emden« havde opbragt. Da »Emden«s Kulbeholdninger var ved at slippe op, og da Kapt. Müller vidste, at »Yarmouth«, som havde Basis i Pulo Penang (Pulo betyder en Ø) ved den malayske Halvø, holdt gaaende paa Sejlruen for at møde »Emden«, saa besluttede han sig til et hurtigt Angreb paa Penang.

»Emden« havde 3 Skorstene og »Yarmouth« havde 4. Kapt. Müller riggede da en fjerde Skorsten op, og lige før

*) »Yarmouth« er paa 5300 Tons, løber 26 Knob og er armeret med otte 15 cm og fire 4,7 cm Kanoner.

Daggry den 28. Oktober stod han ind mod Penang, hvor alle i Halvmørket antog ham for »Yarmouth« I Havnen, hvortil fører 2 Løb, laa den russiske Krydser »Schemtschug«*) og 3 franske Jagere. Russeren var ældre end »Emden«, hvis Kanoner ogsaa var mere moderne. Paa klos Hold opdagede Russeren sin Fjeltagelse, og »Emden« sendte en Torpedo mod sin Fjende, som rantes i Maskinrummet. Medens Russeren krængede over, fyrede »Emden« Salve paa Salve paa kun 300 Meters Afstand og afskød

Kaptajn Karl von Müller.

endnu en Torpedo, som traf Russerens Ammunitionsmagasin. I tæt, sort Røg, kantet med røde Flamme, sank »Schemtschug« efter 15 Minutters Kamp.

For fuld Fart stod »Emden« atter til Søs. Kapt. Müller havde ventet at træffe den franske Krydser »Dupleix« i Penang og blev nu bange for, at baade dette Skib og »Yarmouth« var i Radioforbindelse med Penang og maaske allerede paa Jagt efter ham. 30 Sømil ude traf han paa en Ammunitionsdamper og satte Fartøjer ud for at bemægtige sig denne værdifulde Prise, men samtidig saas et stort Krigsskib i Horisonten; Baadene blev atter hejst, og af Sted gik det igen. Synet af det store Krigsskib var imidlertid kun et Blændværk af de tropiske Haves Luftspejlinger, thi paa et Par Sømils Afstand viste det sig at være den franske Jager »Mousquet«, som havde ligget paa Patrouille om Natten og siges at have set »Emden«, men

*) »Schemtschug« (1903) var paa 3180 Tons, løb 24 Knob og var armeret med otte 12 cm og seks 4,7 cm Kanoner samt 6 Torpedorør. Besætning 356 Mand.

antaget den for »Yarmouth«. Den franske Chef stod for fuld Fart mod »Emden« for at komme paa Torpedoskuds Afstand, men »Emden«s Ild gjorde det hurtigt af med det lille Fartøj. Den franske Chef, som mistede det ene Ben, lod sig surre til Gelænderet, og 2 Torpedoeer affyredes, men ingen af dem ramte »Emden«. Derefter sank Jageren, og 36 af de tapre Franskmænd reddedes. En anden fransk Jager, som kom ud fra Penang, tabte »Emden« af Syne i en heftig Regnbyge.

Først 9. November saas »Emden« igen ved Kokos-Øerne, der ligger et godt Stykke Syd for hollandsk Ostindien paa 12° 5' S. Br. og 96° 53' Ø. Lgd.

Paa Øerne lander Kablet, som forbinder Singapore, Australien og Sydafrika, og her er tillige en Marconi Radiostation med en Rækkevidde af 250 Kilometer. For at overskære Kablet og ødelægge Radiostationen sendte Kaptajn Müller 40 Mand. Dette var tidligere forudset; der var derfor udlagt et falsk Kabel, som prompte blev ødelagt af Tyskerne i Stedet for det virkelige, og inden Radiostationen blev ødelagt, havde Telegrafisten sendt sit Nødraab ud i Luften. Dette opfangedes om Bord i de australske Krydsere »Melbourne« og »Sydney«*), der ledsagede det australske Hjælpekorps' Tropeskibe, og »Sydney«, Kommandør *Glossop*, fik nu Ordre til at jage »Emden«.

Der kom Gang i Arbejdet paa »Sydney«s Fyrpladser, Kul paa Kul skovledes ind i Fyrene, Farten kom op paa 26 Sømil i Timen, og efter 2¼ Times Forløb saas Kokostræernes Toppe og Røgen af Fjenden. Da »Emden« saa den fjendtlige Krydser, gik Kapt. Müller, som straks maa have indset det umulige i at undkomme, med fuld Fart mod »Sydney« for at komme paa saa nært Hold, at hans Kanoner kunde gøre den fulde Nytte, men Kommandør *Glossop* opfattede hurtigt denne Taktik og holdt nu »Sydney« paa saa stor Afstand, at han havde Fordelen af sit sværere Artilleri. Det varede heller ikke længe, før »Emden«s Ild tog af. Først faldt den forreste Skorsten, saa Fokkemasten og den anden Skorsten, og da Ilden brød ud overalt i Krydseren, løb Kapt. Müller sit Skib paa Stranden af North Keeling Øerne knap 2 Timer efter Kampens Begyndelse. Endnu vajede »Emden«s Flag, hvorfor »Sydney« signalerede til »Emden« og opfordrede til Overgivelse. Da der intet Svar kom, begyndte atter Skydningen; dette hjalp, og det tyske Flag blev strøget for den sejrriige Modstander. Derefter bordede »Sydney«s Fartøjer »Emden«, hvor Tilstanden var forfærdelig; Skibet var en Dynge ødelagt Jærn, og 119 Mand af Besætningen var faldne.

Kapt. Müller blev usaaret taget til Fange, og som Anerkendelse af hans Dristighed og den chevalereske Maade, hvorpaa han altid var optraadt, beholdt han og hans Officerer deres Sabler.

Der siges i et engelsk Blad, at hvis alle Tyske sloges paa en saa civiliseret Maade som Kapt. Müller, vilde Tyskland staa bedre i det, naar den store Kamp en Gang ad Aare ender. Hvor Kaptajn Müller havde haft Overtaget, var han optraadt som Gentleman; Fanger blev godt behandlet, og ikke en eneste Gang greb han til de Desperates Middel: at lade Besætningerne gaa ned med deres Skibe.

Han var en værdig og tapper Modstander, som strøg sit Flag med Ære.

C. J. H. SPEERSCHNEIDER,
Kaptajn u. T. i Flaaden.

*) »Sydney« (1912) er paa 5400 Tons, løber 25 Knob og er armeret med otte 15 cm og fire 4,7 cm Kanoner.

MARINEFORENINGEN

VED A. W. MARSTON, VALDEMAR SCHOU OG AXEL JUEL

KAMMERATER AF AARGANG 1885!

De Kammerater, som mødte den 1. Septbr. 1885 — Vintermandskabet — paa Orlogsværftet, og som kunde ønske at fejre 30 Aars Dagen for deres Indkaldelse (25 Aars Dagen blev nemlig ikke fejret), indbydes herved til en festlig Sammenkomst den 1. Septbr. 1915.

Man skal samles Kl. 2 ved Værftsbroen, Indgangen til Orlogsværftet, hvorefter man i samlet Trop under kyndig Vejledning kan bese Orlogsværftet og opfriske gamle Minder.

Senere paa Dagen, Kl. 7 $\frac{1}{2}$, samles man paa Søpavillonen i Gylde-løvesgade til en festlig Fællesspisning og gemytligt Samvær.

Billetter til Festen kan faas paa Marineforeningens Kontor, Chr. IX.s Gade 5. à 4 Kr. 50 Øre pro persona. Indmeldelsen til Festen sluttet senest Mandag den 30. August Kl. 3.

Paa flere Kammeraters Vegne
WILHELM NIELSEN,
Restaurator, Saxogade 52.

Obs. Skulde Kammerater af Foraarsindkaldelsen 1885 have Lyst til at deltage i Festen, er de hjerteligt velkomne, og de kan løse Billet som ovenfor meddelt.

INDVIELSE AF MARIBOKREDSSENS NY FANE

Tirsdagen d. 20. Juli afholdt Maribokredsen en selskabelig Sammenkomst med Damer i Anledning af Indvielsen af den af Kredsen Damer skænkede Fane.

Hr. Kommandør *Maegaard* havde velvilligst efterkommet Bestyrelsens Ønske om at komme tilstede ved denne Lejlighed, og Kl. 7 samledes ca. 30 Medlemmer med Damer i Bangshave-Pavillonens Teatersal. Efter at have holdt Indvielsestalen for Flaget gav Kommandøren Ordre til to unge Marinere, som tilfældig var hjemme med Orlov og havde dannet Fanevagt, om at hejse Flaget. Orkestret spillede Fanemarschen og Nationalmelodien, hvorpaa Forsamlingen afsang en Sang for Flaget.

Efter at den højtidelige Del af Festen saaledes var til Ende, samledes Deltagerne ved et festligt Aftensbord i Pavillonens øverste Etage, hvor der var den prægtigste Udsigt over Maribo Sø. Ved Bordet udbragte Kredsen Formand H. M. Kongens Skaal. Fhv. Kaptajn *Kromann* talte i smukke og varmtføjte Ord for Fædrelandet. Senere havde forskellige Talere Ordet; bl. a. talte Kommandør *Maegaard* for Maribokredsen, idet han ønskede, at den ny Fane som et Enhedsmærke maatte kunne samle og gøre Kredsen større og større.

Aftenen sluttede ved et Glas Punsch og forløb iøvrigt særdeles fornøjeligt. K.-H.

SAKSKØBING KREDSSEN

Søndag den 11. Juli indviede Saksjøbing Kredsen sit Flag paa Hotel »Saksjøbing«.

Borgmester *Gandil* foretog Indvielsen ved smukt at mindes de gamle danske Søhelte, som holdt Flaget i Ære og hellere mistede selve Livet end overgav og strøg Flaget. Desuden mindede Borgmesteren om, at Flaget var Samlings- og Enhedsmærket for Store og Smaa, for Rige og Fattige, og at det danske Flag alene paa Grund af sin Ælde maatte holdes i Ære.

Formanden, Bagermester *Møller*, modtog Flaget og udtalte Ønsket om, at det altid maatte vaje til Ære for Gud, Konge og Fædreland. Postmester *von Linstow* udbragte et Leve for Kongen. Man gik derefter ombord i en Lystdamper og sejlede til Bandholm, hvor man morede sig fortræffeligt til Midnat.

FRA GRENAA

Medlem Nr. 8042, Bundtmager *F. Dahlin*, er afgaaet ved Døden i en Alder af 38 Aar.

Afdøde, der var bosiddende i Grenaa, havde i Løbet af faa Aar oparbejdet sig en god Forretning, var en stærkt nationalt følende Mand og var en af de første, der indmeldte sig i Marineforeningen i 1913; han var desuden Medlem af Forsvarsforeningen og Bestyrelsesmedlem af den lokale Haandværkerforening m. fl.

Til Begravelsen, som fandt Sted den 25. Juli, var mødt et meget stort Antal Mennesker, og et Væld af Kranse dækkede Kisten. Fra den herværende Marineforening var sendt en Kranse med signerede dannebrogfarvede Baand. B.

KØBENHAVN KREDSSEN

FÆLLESTUREN DEN 8. JULI 1915

Meteorologisk Institut havde lovet smukt Vejr, men Loftet blev ikke holdt — det pøb i Takkel og Toug, da Deltagerne Klokken 5 mødtes ved »Holger Danske«, som smykket med Signalfag laa ved Børsbroen. Efter mange og lange Overvejelser var Bestyrelsen bleven staaende ved en Udflugt til Søs som den Form, hvorunder

Medlemmerne bedst vilde finde sig tilrette, og Turens Forløb viste, at man ikke havde grebet fejl.

Uagtet Medlemmerne, saaledes som Skik og Brug synes at være i Marineforeningen, først var mødt frem i rimeligt Antal i den ellefte Time — noget som selvfølgelig besværliggør Festarrangørernes Arbejde i høj Grad og, saavidt muligt, fremtidig bør undgaa — havde »Holger Danske« dog ca. 150 gamle Marinere og Søfolk ombord, da der Kl. 5 $\frac{1}{4}$ kastedes los. Vort nye Flag vajede fra Ruffet, hvor det, støttet af Barduner, indtog en særlig og fremtrædende Plads. *Julian Olsens* Orkester intonerede »Holmens faste Stok«, og langsomt gled vi fra Kajen.

En Glæde var det at se mange Repræsentanter for Koffardimarininen som Deltagere. Ad Aare venter vi mange flere, efterhaanden som vor Eksistens bliver kendt blandt de Mænd, som farer paa Søen, og af hvilke vi nok tæller mange, men endnu altfor faa.

Op gennem Havnen fordelte Deltagerne sig jævnt om Styrbord og Bagbord, men udfor Hønsbroen trak alle til Styrbordsside, og der signaleredes livligt med Vinken og Svingen med Hatte til de Gaster, som færdedes derinde paa de gammelkendte Steder.

Allerede langs Langelinie begyndte den kraftige Vestenvind at ruske godt i Skibet — men de søvante Passagerer nøjedes med at kaste et kyndigt Øje til Vejrs for at se, om Flagpynten holdt — og for Resten havde som altid ved vore Sammenkomster Kammeraterne fundet hinanden, og »Enderne« spandtes livligt, hvorhen man saa. Forude skimtedes nu de to Vagtskibe, »Peder Skram« og »Gejser« og tre af de nye store Torpedobaade, og Opmærksomheden var allerede rettet forud, da pludselig den kendte Lyd af en Flyvemaskines Motor fik alle Mand til at spejde rundt for at opdage, hvorfra Lyden kom. Paa Styrbordsside, ganske næved os, strøg Marinens nye, paa Værftet byggede Aéroplan forbi os, — en Overraskelse, som modtoges med sand Jubel af alle i »Holger Danske«. For mange var det en Oplevelse, idet denne elegante, sjældent smukke, danske Maskine med sit blanke, mahognifinerede Skrog, med Pontoner under Planer og Hale, ligger sjælden smukt i Luften og i Ydre er væsentlig forskellig fra de Maskiner, vi alle kender. Det var den kække Marineflyver, Premierløjtnant *Arxel Hoek*, der susede forbi os, vendte og strøg endnu en Gang tæt over Skibet, smilende og vinkende til os fra sin vingede Baad. I store Sving forsvandt Flyveren tilbage mod Byen.

»Holger Danske« var nu ganske nær ved Krydseren »Gejser«. Alle Mand gik over om Styrbord, og medens vort Orkester spillede »Holmens faste Stok«, gled vi under rungende Hurraraab ned langs Krydseren, hvor alt, hvad der kunde være paa Dækket, hilste os igen. I en stor Bue gik det saa over mod »Peder Skram«, som laa en Del vestligere, og her fornyedes Hilsnerne; Musikken var paa Dækket, Mandskabet Hoved ved Hoved langs Rælingen, og Officerer og Underofficerer hilste os, Chefen agter med blottet Hoved. En uforglemmelig Stund for os, — maaske ogsaa for dem ombord i Vagtskibene, som i disse Tider ikke hver Dag ser Skibe i fuld Flagpynt paa Vej til Skoven, og som vistnok forstod, at vort Besøg skulde være en Tak til dem og en Afveksling i den lange Vagttime; og saadan tror vi ogsaa, det er blevet optaget. »Kong Kristian«s Toner lød over til os, og taktfaste Hurraer fra Mandskabet, medens vi efter en Vending gik forbi »Peder Skram« paa modsat Side og under Udveksling af de sidste Hilsener fortsatte vor Kurs udad.

Ved Ankomsten udfor Skodsborg fik vi en Byge, som imidlertid ikke formaaede at slaa Humøret ned, og under Skæmt og Latter stillede vi op 4 og 4 til Turen ind ad den lange Bro, en Marsch, der mindede om de mange Promenader ad Hønsbroen fra og til Kaserneskipet i de yngre Dage, kun at vi her havde vort Flag og Orkestret i Spidsen. Taktfast gik det saa op mod det ventende lukulliske Maaltid i Badehotellets Koncertsal, og som en mægtig Slange snoede det lange Tog af glade Gutter sig op ad den bugtede Vej, medens Orkestrets Toner lokkede talrige Tilskuere frem.

I Salen var dækket smukt, med vore smaa Flag paa Bordene, og Foreningsflaget plantedes oppe ved Tribunen. Grosserer *Georg Lohse* tog først Ordet for nogle nødvendige Meddelelser og foreslog derefter Arkitekt Marston til Dirigent. Denne takkede for Hvertvet og gav straks Ordet til Formanden, Overretssagfører *Schoustrup*, som bød Forsamlingen Velkommen og omtalte Bestyrelsens mange Overvejelser til Medlemmernes Bedste i disse Tider, efter hvilke man nu kunde glæde sig ved at samles saa forholdsvis talrigt; blandt os er det jo aldrig Traktementets Størrelse, men det gode kammeratlige Humør, som gør vore Fester og Sammenkomster til noget for sig. En fortræffelig Sang af Hr. *Winkel* satte Humøret yderligere op, og da det meddeltes, at der senere var beredt en Overraskelse, gik man til Kaffen udenfor paa Terrassen med yderligere Forventninger. Vejret var nu klart op, og Sundet præsenterede sig i den skønneste Sommeraftensbelysning.

Kaffen indtoges under munter Stemning, og derefter bænkedes man sig igen i Salen, hvor Overraskelsen præsenterede sig i Form af Fru *Keller-Lohse*, ledsaget af Koncertsangerinden Frk. *Ingeborg Jensen* og Hr. Skuespiller *Kaj Lauritzen*, som havde komponeret og

dediceret til Foreningen en Sang til »Vort Flag«. Hr. Lauritzen deklamerede først sin Sang, hvorefter Frk. Ingeborg Jensen til Fru Lohses Akkompagnement foretog Sangen, som efterfulgtes af stærkt Bifald. Dirigenten takkede paa Alles Vegne baade for Dedikationen og for den Glæde, der var beredt os af de tre Kunstnere. Sangen maatte gentages, og fra nu af vekslede Tale og Sang, indtil vi Kl. 10 brød op for at drage til Skibet.

Med Flaget baaret mellem Fakler i Spidsen drog det lange Tog atter afsted, og da alle Mand var ombord, sattes Kursen udad mod Hveen, medens et smukt Fyrværkeri afbrændtes. Den kraftige Vind hindrede ikke Gæsterne i at lytte til Musikken, som var placeret i Dæksalonen, eller i at samles i livligt samtalede Grupper overalt paa Dækket. Kun altfor hurtigt gik Hjemturen, og da Skibet lagde til i Havnegade, gik man fra Borde med Følelsen af en vel tilbragt Dag, for hvilken Festarrangøren Grosserer *Lohse* fortjente Deltagernes bedste Tak. Enkel Medlemmer fortsatte Samværet i »City«s Lokaler og skiltes ikke før 1ste Vagten. M.

SANGENE FRA FÆLLESTUREN

Vort Flag!

Vi elsker det Flag, som hos os vajer frit,
det bragte os Sejer og Hæder saa tidt,
det knejser som Tolk for vort ærlige Folk,
dette kære, gamle Flag.

Men kommer den Dag, da vort Land er i Nød,
saa husk kun paa Ordet, som hedder: »Mød!«
Slut Kreds om vort Flag, og kæmp kun for vor Sag
og vort kære, gamle Flag.

Det Flag vil vi værne med Liv og med Blod,
at ej det skal trampes af Fjendefod.
Vort Motto skal være: »Hold Flaget i Ære
og værn vort Dannebrog!«

Men Tider vil komme, og Tider vil gaa,
og Troner vil styrte og helt forgaa;
gid Herren vil føre vor Sag, saa vort Flag
vaje kan til Dommedag!

KAJ G. LAURITZEN.

En skønne Dag i Maj, Aar nittenhundredeog,
forventningsfuld i Sind, paa Værfætt vi gik ind,
paa en Timestid vi saa blev lavet om til Gutter blaa,
fik Nummersedler klistret paa fra Hoved og til Taa,
danske Sømænd var vi blevne, Sømænd klædt i Kongens Tøj,
hvis der kaldtes, straks vi svar'te, sømandsmæssigt højt »Halloj«,
kom med Møje — op i Køjen — jo, den Nat den var sgu drøj,
Køjen hængte altfor højt, Nattesøvnen blev kun sløj,
Ship ahoy — ship ahoy.

Saa en Maanedstid vi travet rundt paa Holmens grønne Ø,
»med Roder højre sving« det gik som ingenting,
og saa »Hop med strakte Knæ« og »Rør og Ret — se lige ut«
og »Brystet frem og Maven ind« og »træk Geværet ind«.
Danske Sømænd maatte lide, Skoletiden den var drøj,
for marschere og eksercere er jo ikke bare Spøg —
Solen blinker, Havet vinker, Skibet vugger sig derpaa,
saa en Sømåndsgut han maa ud paa Bølgerne de blaa,
Ship ahoy — ship ahoy.

Vi kom snart ombord paa »Skjold« og stod af Flaadelejet ud,
forbi var paa min Tro nu Søvn og Fred og Ro,
man om Natten hørte: »andet Skifte rejse ud til Vagt«,
til Skansevagt og Faldereb de raabte og de peb,
og vi Sømænd daglig maatte skrubbe Dækket rent med Vand
efter først at have gnubbet det med Mursten og med Sand,
saa i Lasten, hos Hulgasten, hente Trippelse og Blaar,
pudse, male, fjolse ind, efter Skibssergeantens Sind,
Ship ahoy — ship ahoy.

I Sund og Bælt vi sejled rundt, til Vandet det blev tyndt,
fra Jyllands hvide Sand — til Sverrigs gamle Land,
og vi skrællede Kartofler Natten lang, og Peberrod
vi rev, til Taarerne de klare ud af Øjet stod,
men vi Sømænds Øjne lyste, naar vi hørte Pibens Fløjt,
»Landgangsfolkene op om Bagbord stiller i Paradetøj«,
en Bemærkning om Forstrækning gør, at Glæden den blir høj,
saa i Dampbarkassen ned, ind til Liv og Lystighed,
Ship ahoy — Ship ahoy.

Hver Mandag Morgen otte Glas, det var en rædsom Gru,
for saa — fy Fanden føj — saa vaskede vi Tøj,
og det hændte tit, naar en af os sin Trøje dypped ned,
at sporenstregs saa helt forsvandt al Pøsens ferske Vand,
»Danske Sømænd, skal du vaske, maa du hugge, hvor du kan,
det er noget, som du maa vide, stjæl kun godt af Sæbevand,
skrub saa Tøjet, glad fornøjet, skrub det rent for Skidt og Møg,
»naj« saa op i Kul og Røg — dit saa tem'lig rene Tøj,
Ship ahoy — ship ahoy.

Nu mange Aar er gaaet, fra vi gik i Kongens Klæ'r,
men atter nu enhver skal være Militær,
men vi plasker ej til Søs nu som i Ungdoms glade Aar,
nej paa det tørre maa vi dele Landsoldatens Kaar,
tænk en Sømænd nu om Stunder tjene maa som Tollerist,
med Kasket paa og Vaabenfrakke, syn's I ikke, den er trist,
Sømændslivet, det er givet, nu kun Minderne man har,
nu ved anden Artil-ri-bataillon der stiller vi
Ship ahoy — Ship ahoy.

WINKEL.

DET RØDE KORS

anmoder om Optagelse i »Under Dannebrog« af følgende Meddelelse:

»Foreningen »Det Røde Kors« har i Aarenes Løb optaget den ene samfundsnyttige Virksomhed efter den anden paa sit Program, men Bindeleddet mellem disse Virksomheder og tillige mellem Foreningen og dens talrige uddannede Samaritanere har hidtil manglet. For at afhjælpe denne Mangel og tillige søge at bringe Offentligheden Kendskab til og Forstaaelse af Foreningen og dens Virksomhed har Bestyrelsen vedtaget, ligesom Det Røde Kors-Foreninger i de fleste andre Lande, at udgive et Tidsskrift. Det danske Røde Kors-Tidsskrift vil i Kommission hos *Vilhelm Tryde* og under Redaktion af Kaptajn *Lehmann* udkomme i ca. 10 Hefter aarlig. Det paatænkes efter Sommerferien at udsende Subskriptionsindbydelse og at fordele 1ste Hefte som Prøvehefte i et betydeligt Antal over hele Landet.«

CARLSBERG BRYGGERIERNE

har anmodet »Under Dannebrog« om Optagelse af følgende:

»Som bekendt driver Carlsberg Bryggerierne ogsaa Mineralvandsfabrikation og vinder med deres ypperlige Produkter mere og mere Terræn hos Publikum. Det er en Selvfølge, at de Principper, der altid har været og er grundlæggende for disse Bryggeriers Ølproduktion, ogsaa er det for Mineralvandsfabrikationens Vedkommende, og man har derigennem den bedste Garanti for, at saavel Produktion som Aftapning og Emballering sker under de mest betryggende Forhold. Enhver Flaske bliver saaledes, før Paafyldningen sker, udblødt i varmt Vand, børstet og skyllet saavel indvendig som udvendig for endelig at afskylles i varmt Vand.

Den lille Gummiring, som undertiden — med Urette — angribes som uhygiejnisk, gennemgaar en ligesaa omhyggelig Renselsesproces, idet enhver Ring udkoges i Sodavand og dernæst desinficeres, saaledes at intet Smudsstof eller nogen bakteriel Urenlighed kan inficere de forskellige Vandsorter. Det er en Selvfølge, at hele denne Proces forøger Vandenes Holdbarhed og Klarhed.«

